

Spravodaj
Folklórneho festivalu Východná

Číslo: 2/2009.

OBSAH

Štefan Cifra: Z otvorenia
Folklórneho festivalu Východná 2009 1

Milan Soukup: Prezident SR
Ivan Gašparovič vo Východnej 3

Štefan Cifra: Otázka generálnemu
riaditeľovi Národného osvetového
centra J. Tazberíkovi
o tohtoročnom festivale 3

Ondrej Demo: Spomínanie
na prof. Slivku 3

Štefan Cifra, Milan Soukup:
Anketa o FFV 2009: Čo vás zaujalo
na tohtoročnej Východnej?
(odpovedali: Marián Szekely – Mako,
Michal Noga, Peter Valček, Ervín Varga) 4

Milan Soukup: Zahraniční návštevníci
a novinári v mekke slovenského folklóru 5

Štefan Zima: Spomienky
na Folklórny festival Východná 6

Milan Soukup: Anketa o FFV 2009:
Čo vás zaujalo na tohtoročnej
Východnej? (odpovedal: Martin Brxa) 7

Michal Veselský:
Obrazom a slovom z Folklórneho
festivalu Východná 2009 8

Mapa areálu Folklórneho festivalu
Východná s legendou 11

Objednávka Národnej osvetovej
mesačníka pre rozvoj miestnej kultúry
a záujmovej tvorivosti 11

Prvá strana obálky Spravodaja FFV:
Letecký pohľad na nový areál amfiteátra
Folklórneho festivalu Východná, 2008
Foto: © Štefan Kačena

Foto na poslednej strane obálky:
© Michal Veselský

JUBILEJNÝ 55. FOLKLÓRNY FESTIVAL VO VÝCHODNEJ

Východná – láska na celý život

V piatok 3. júla uviedla zvučka Folklórneho festivalu Východná od Svetozára Stračinu jubilejný 55. ročník tohto najvýznamnejšieho sviatku slovenskej tradičnej ľudovej i národnej kultúry. **Za domácich privítal návštevníkov** a hostí starosta obce Východná Pavel Krupa. **Festival otvoril** minister kultúry Marek Maďarič.

Zo zahraničných hostí sa na otvorení festivalu zúčastnili ministerka kultúry Arménskej republiky Hasmik Pohosyanová, veľvyslanec Chorvátska na Slovensku Tomislav Car a veľvyslankyňa Indonézie na Slovensku Harsha Edwana Joesoefová. Medzi domácimi hosťami boli podpredsedníčka NR SR Anna Belousovová, predsedovia samosprávnych krajov SR: Milan Murgaš (Banskobystrický), Vladimír Baján (Bratislavský), Pavol Sedláček (Trenčiansky), Juraj Blanár (Žilinský), predseda ZMOS Michal Sýkora, predsedníčka Slovenského odborového zväzu kultúry a spoločenských organizácií Mária Krištofičová, prezident Fondu národného majetku Peter Šimko, štátni tajomníci MK SR Ivan Sečík a Augustín Jozef Lang, riaditeľ odboru kultúrnej diplomacie MZV SR Igor Otčenáš, riaditeľ Štátnej filmarmónie Košice Július Klein a riaditeľ štúdia Košice STV Štefan Fej-

ko. Sponzorov festivalu zastupovali riaditeľ PR oddelenia Slovenských elektrární – ENEL-u Michele Bologna a prezident Termostavu Štefan Mráz.

Minister kultúry M. Maďarič otvoril festival slovami:

„Vážení priatelia folklóru a zvlášť priatelia festivalu vo Východnej, sme tu opäť – kvôli folklóru a s folklórom a myslím si, že je to dobré. Lebo svet aj Slovensko je plné globálnej kultúry a uniformity. O to dôležitejšie je neformálne rozvíjať niečo, v čom sme jedineční, v čom je naše skutočné bohatstvo a naša cena. A nie sme tu vo Východnej len kvôli folklóru, ale aj preto, že je to aj príležitosť stretnúť sa s priateľmi, kamarátmi. A napokon – folklór je najpôbivejší vtedy, keď radosť z neho zdieľame spoločne.“

Pred dvoma rokmi sme po pauze obnovili tento náš najväčší folklórny festival. Minulý rok bol v znamení pripomenutia si okrúhlych výročí viacerých našich významných osobností a súborov a tento rok je jubilejným rokom samotného festivalu a myslím si, že aj program je tomu zodpovedajúci – je dosť bohatý, nielen čo sa týka scénických vystúpení, ale aj množstva sprievodných podujatí. Preto by som chcel

Minister kultúry SR M. Maďarič (vpravo) otvára 55. ročník Folklórneho festivalu Východná. V strede starosta obce Východná P. Krupa. Moderátor J. Gallovič

Folklorný súbor Javorina z Malého Šariša v programe Talenty na Malej scéne amfiteátra FFV

poďakovať organizátorom, spoluorganizátorom, autorom, účinkujúcim, sponzorom, všetkým tým, ktorí pre nás tento bohatý program pripravili. Keďže včerajšok (štvrtkové predfestivalové programy s vystúpením Lúčnice – pozn. red.) vyšiel veľkolepo, verím, že aj dnes sa amfiteáter zaplní a že budeme svedkami pekných vystúpení. Chcem však poďakovať aj tým, ktorí sú najdôležitejší – návštevníkom, divákovi, ktorí sem pri-

šli a budú prichádzať. Ak môžem byť osobný, na festival do Východnej som chodil, keď som bol študent, chodím aj teraz, ak je to možné, a aj budem chodiť, pretože Východná, to je láska na celý život...“ Po týchto slovách príhovor ministra prerušil spontánny potlesk. Napokon vyjadril nádej, že počasie návštevníkom nepokazí náladu a zaželel im pekný celý víkend vo Východnej a dobrú zábavu. Len čo sa rozoz-

nela východnianska ľudová pieseň v podaní miestnej skupiny Kriváň, spustil sa dážď. Minister sa však vrátil do hľadiska, kde povedal: „Nezaskočilo ma to, vo Východnej nie som prvý raz, Východná sa, žiaľbohu, vyznačuje tým, že počasie je veľmi premenlivé... Aj prší – to je jej súčasť.“

Minister odpovedal na otázku, ako vníma postavenie folklóru v kontexte našej národnej kultúry:

„Slovenský folklór bol pred možno 10 – 15 rokmi podceňovaný, nezaslúžene sa spájal s bývalým režimom. Pritom slovenský folklór je niečo, čo tu je stáročia s nami a v čom je zakliata duša našich predkov. Je to čosi jedinečné, čo si podľa môjho názoru musíme ochraňovať. Som veľmi rád, že sa folklóru venuje jedna generácia za druhou. Aj dnes nie je iba záležitosťou starších ľudí, venujú sa mu aj mladí ľudia, deti a má to veľký zmysel. Keď príde na lámanie chleba a rozmyšľáme, práve ním sa budeme prezentovať v zahraničí. Lebo skutočne je to niečo jedinečné aj tým, že Slovensko sa vyznačuje veľkou rôznorodosťou ľudových zvykov, tancov, piesní... V tomto sme jednoducho svetovou veľmocou.“

Predseda Žilinského samosprávneho kraja J. Blanár, minister kultúry M. Maďarič, ministerka kultúry Arménskej republiky H. Pohosyanová a starosta Východnej P. Krupa

Spracoval **Štefan Cifra**,
Národná osвета

Foto: © Štefan Cifra

Prezident republiky Ivan Gašparovič vo Východnej

V sobotu 4. júla navštívil prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič Pukanec s remeselnými trhmi a jubilujúcu obec Host'ovce. Večer zavítal do rozjasanej Východnej, kde uznanlivo sledoval výkony folkloristov z rozličných kútov Slovenska. Na margo vzťahu k tomuto centru slovenského folklóru povedal:

„Myslím si, že Východná je v súčasnosti festival, bez ktorého by ľudové umenie a tradície na Slovensku ani nemohli existovať. Som veľmi rád, že som tu dnes, ale že sú aj iné mestá, ktoré sú schopné zorga-

nizovať takéto stretnutia – najmä Detva – i ďalšie. Z Východnej sa však stal národný stánok predstavovania ľudového umenia, folklórnych zvykov, spevov a tancov. Takže sem chodím veľmi rád. Pretože, či chceme alebo nie, musíme si tieto tradície zachovávať a pripomínať ich najmä mladej generácii, pretože sú krásne, sú naozaj úchvatné a bez nich by Slovensko nebolo Slovenskom.“

Spracoval **Milan Soukup**

Foto: © Milan Soukup

Otázka generálnemu rodiťovi MČ J. Tazberikovi o tohtoročnom festivale

Ako hodnotíte dramaturgiu programov tohto ročníka festivalu?

Oceňujem tematické zameranie festivalu, ktoré sa začalo už pri minulom ročníku. Téma svadby, ktorá je tanečným, hudobným a spevným divadlom, je z hľadiska tradícií dôstojná a zároveň umožňuje predstaviť interpretačné umenie folklórnych skupín, súborov či jednotlivcov v šírke, ktorú si jubilejný ročník zasluhuje. Za tvorivé úsilie pri kreovaní tohtoročnej dramaturgie festivalu i za organizačnú prácu by som chcel

poďakovať najmä programovej riaditeľke a projektovej manažérke FFV 2009 Jane Liptákovej, ale aj tajomníkovi FFV 2009 Štefanovi Zimovi, zástupkyňi projektovej manažérky FFV 2009 Eve Perneckej, Kolomanovi Galbavému, ktorý má na starosti produkciu festivalu, Gabriele Zajacovej, ktorá zodpovedá za produkciu zahraničných programov, ale aj ostatným členom dramaturgickej rady a rady programových tvorcov.

Zhovárал sa **Štefan Cifra**

Foto: © Jarmila Sendecká

Spomínanie na prof. Slivku

Bol som na programe v Kultúrnom dome vo Východnej o filmárovi – dokumentaristovi prof. Martinovi Slivkovi k jeho nedožitým osemdesiatinám. Bol to zozbier z jeho 4 filmov, ktorý urobil režisér košickej televízie Pavol Hudák. Všetky tie folklórne filmy Martin Slivka nakrútil v Košickej televízii: o Darine Laščiakovej, Mikulášovi Žigovi – zvončiarovi, goraloch zo severnej Oravy... Bola to pekná spomienka naňho spojená s rozhovormi so Štefanom Zimom, kto z nás ho ako spoznal, videl, zažil. Štefan Nosál hovoril o historických tancoch, ktoré na-

krútil. Oskár Elschek hovoril o dokumentaristike, najmä o Jánošíkovi, o hrách, ktoré boli mimoriadne (nielen Cigáni), ale aj o jeho zahraničných cestách, na ktorých sa pokúšal urobiť piesne a tance európskych národov – spolupracoval s Maďarmi, Rumunmi, ale už, žiaľ, ďalej nemohol... Ja som spomenul spoluprácu s ním na fašiangových tradíciách, ale aj čím bol preňho historický dokument, čo hovoril, spieval... Ako filmársky korigoval nakrútený materiál. Bolo vidno, že bol žiakom Karola Plicku. Všetko dôsledne analyzoval, ale venoval sa aj syn-

téze. Som rád, že som mal možnosť s ním spolupracovať, lebo som mu nahrával mnohé piesne, ktoré používal vo filmoch.

Ondrej Demo, etnomuzikológ

Foto: © Štefan Cifra

ANKETA O PROGRAMOCH JUBILEJNÉHO 55. ROČNÍKA FOLKLÓRNEHO FESTIVALU VÝCHODNÁ

Čo vás zaujalo na tohtoročnej Východnej?

Marián Szekely – Mako, tanečník, folklorista, hlavný asistent programov

Ako hlavný asistent programov som okrem Lúčnice a SLUK-u nevidel žiaden program. Programy môžem hodnotiť skôr „odzadu“, lebo tak som ich sledoval. Z môjho pohľadu vyšli dobre, myslím, že aj z pohľadu tanečníkov, keďže boli vysmiati, spokojní... Fantastická atmosféra bola v hľadisku...

Niektoré programy by sa mohli časovo umiestniť aj lepšie, pretože ak detičky vystupujú na Hlavnej scéne a v hľadisku je iba 200 ľudí, hoci

program je dobrý, treba porozmýšľať nad tým, či ich nepresunúť na iný čas alebo ich dať na Malú scénu, ktorá má dobré javisko a okolo sediacich divákov prechádzajú návštevníci festivalu. Má to potom celkom inú atmosféru.

Fascinovalo ma, že na nosných programoch sa hľadisko zaplnilo do posledného miesta, a teší ma, že ľudia prídu aj v týchto časoch, že si nájdu čas aj peniaze, aby sa pozreli na naše špičkové telesá.

Zaznamenal **Štefan Cifra**

Mišo Noga, folklorista:

Asi ôsmy rok chodím pomáhať ako asistent réžie Štefanovi Kocákovi a pre mňa je česť dostať sa sem. Musím však povedať, že nový amfiteáter mi akosi neseďí, myslím si, že stavba do tohto prostredia by mala byť trochu iná, myslím si však, že ako si zvykáme na množstvo vecí, časom si zvykneme aj na toto.

Mnoho ľudí sem príde a má radosť, že sa postretáva s kamarátmi. Samozrejme, čo sa týka úrovne programov, myslím si, že aj napriek tomu, že máme problémy v súboroch, úroveň súborov sa neznižuje, ale zvyšuje.

Podľa mňa seniory, ktorí vystupovali, urobili pekné divadlo. To bola sila, keď celý amfiteáter vstal a na javisku zaspievali záverečnú pesničku *Na Kráľovej holi*. Bolo to strašne silné.

So Štefanom Kocákom sme pripravovali Šaffovu ostrohu a *Zrkadlenie* – výročia súborov (Skaličan, Družba, Považan a Železiar) a vyšli veľmi pekne a horlivo. Železiar je z Košíc, takže ja ako Košičan som hrdý na to, že som stadiaľ.

Zaznamenal **Štefan Cifra**

Peter Valček, Literárne informačné centrum:

Keby som vedel, ako je na Východnej, chodil by som sem každý rok... Na Folklórnom festivale Východná som druhý raz, lebo s Národným osvetovým centrom robíme výskum publika (robí sa však dlhšie, ako sem chodím ja). Samozrejme, aj v minulosti som sledoval Východnú, ale len z televíznych prenosov a reportáží. To je však neporovnateľne iné – zažiť to na vlastnej koži, zúčastniť sa toho, tej veľkej slávnosti nášho folklóru a tradí-

cií, takže ja som už druhýkrát nadšený.

Čo ma najviac zaujalo? Najčarovnejší sú starčekovia, teda seniory. A potom detské súbory. Deti sú nesmierne nadané a to ma vie dojať až k slzám. Ich vystúpenia sú až profesionálne. Možno by si tí starčekovia zaslúžili väčšiu organizátorskú pozornosť a prezentáciu v budúcich ročníkoch.

Zaznamenal **Štefan Cifra**

Foto: © Štefan Cifra

Zahraníční návštěvníci a novináři v mekke slovenského folklóru

Novinári a fotoreportéri, televízni aj rozhlasoví reportéri, moderátori aj agentúrni spravodajcovia zo Slovenska, Česka, Kanady, Japonska, Nemecka a ďalších krajín patria tiež k 55. ročníku Folklórneho festivalu Východná 2009. Mapujú folklórny život, skúmajú, kde, kto čo robí lepšie. Alebo prichádzajú na festival za svojimi partnermi a priateľmi. Jednou z novinárov na Východnej bola aj redaktorka Milenka Rječcyna zastupujúca Serbske Nowiny, periodikum Lužických Srbov, slovanskej komunity žijúcej v Nemecku.

Čo vás k nám priviedlo?

Prišli sme sem v piatok ráno, boli sme na festivalovom námestí, videli sme sprievod, krátko sme sa poprechádzali aj v Demänovskej doline. A do noci si pozrieme všetky programy.

Príjemné počasie, ktoré vás privítalo vo Východnej, a program, ktorý ste videli, vás pozve do Východnej aj nabudúce?

Určite. Viete, keď anjeli cestujú, máme pekné počasie. A to viete, že z Lužice prichádzajú len anjeli?

Vľavo M. Rječcyna z periodika Serbske Nowiny. Vpredu vedľa nej tajomník FFV 2009 Š. Zima a riaditeľka Liptovského kultúrneho strediska v Liptovskom Mikuláši M. Palanová. Vôkol sú lužickosrbskí priatelia folklóru, ktorí boli na festivale v sobotu 4. júla

Ervín Varga, tanečný pedagóg, choreograf.

Podľa mňa je areál, ktorý sa dokončil, vybudovaný dobre, mne sa páči, ako je aranžovaný. Samozrejme, že sa celý rad vecí nevyriešil, neviem prečo, ani v kotve to nie je napriek rekonštrukcii definitívne vyriešené...

K štvrtkovým predfestivalovým programom: Zahraníčné súbory boli

otvorením večera. Bol som z nich trochu sklamaný.

Martinské komorné divadlo s rokovými úpravami textov štúrovských básnikov bolo v tejto forme novinkou, ale určite si tých 50 hodín prežitých na festivale zaslúži aj iný žáner, najmä, ak je tu toľko ľudí.

A, samozrejme, že bodka na konci večera, Lúčnica, bola absolútna. To sa nedá ani pomenovať: bolo to

A do Východnej sme prišli ako folkloristi. Máme u nás folklórny súbor v našom dvojazyčnom prostredí, kde hovoríme po lužickosrbsky a po nemecky. Tam máme lužickosrbskú folklórnu skupinu Wudwor pomenovanú podľa malej dedinky a tam tancujeme a spievame. Žije tam asi 200 až 250 žiakov a mnohí z nich sú v tomto súbore.

Boli ste už vo Východnej?

Ako skupina sme tu vystupovali pred tromi rokmi, ale len v spoločnom vystúpení. Tešili sme sa sem. Je to pre nás aj spomienka na čas pred rokom 1989, keď sme sem chodievali často do Tatier na dovolenky. Už vtedy to bol pre nás raj a je aj teraz. A dnes nás tu v programe zaujíma najmä vystúpenie SL'UK-u, lebo SL'UK a náš profesionálny lužickosrbský súbor má už od roku 1959 spoluprácu so SL'UK-om. My sme chodili na návštevy k nim a oni navštevovali nás v Lužici. Aj u nás máme veľa tanečníkov, ktorí mali svoju základnú tanečnú školu v SL'UK-u. V našej skupine sú teraz tanečnice a tanečníci, ktorí predtým tancovali v SL'UK-u a tancujú u nás. A najlepší choreograf na Slovensku Juraj Kubánka je aj naším choreografom. Od roku 1964 u nás pracoval ako choreograf a baletný majster, veľa tancov u nás urobil pre našich profesionálnych umelcov a ešte dnes ich naši tanečníci tancujú.

Zhovárал sa **Milan Soukup**

Foto: © Milan Soukup

komorné a veľmi dobre pripravené. Hľadisko bolo také plné, že by sa doň ani špendlík nezmestil, ľudia sedeli aj na schodoch, stáli všade, odkiaľ sa dalo dovidieť na javisko. Videli sme to, keď sme si hľadali a nevedeli nájsť miesto ani po okrajoch.

Zaznamenal **Štefan Cifra**

Spomienky na Folklórny festival Východná

Folklórny festival vo Východnej som absolvoval po prvýkrát v polovici 60. rokov. V tom čase som tancoval v školskom súbore Rozlet vo Zvolene. Obdivoval som vystúpenia súborov a skupín a samozrejme výborných sólistov.

Na festival ma pritiahol aj môj bratanec Paľo Podolinský – sólista tanečník z Magury. Aj vystúpenie tohto súboru ma zhlitlo. Všetky výkony súborov sa mi javili až neuveriteľne vypracované a veľmi pôsobivé, dynamické, elegantné a silno expresívne. Po chvíli vybehli na obrovské javisko chalani v bielych gatiach, voľných košeliach, skrátka – šantenie na lúke. Úplne rozbili atmosféru uhladenosti a vleteli tam uvoľnení, predvádzajú ekvilibristiku rozmanitého mena a druhu. Áno, kto iní – gymnikári. Obecenstvo dostali za pár minút do varu a aj po dvoch opakovačkách ich márne posielali moderátori do zákulisia... Vyriešili to po svojom – šikovne sa vyštverali na brvná tvoriace scénu amfiteátra a tam zostali do konca programu. A mali ma. Myslím si, že už vtedy bolo jasné, kam investujem svoj voľný čas. To som ešte netušil, že to bude aj dlhoročnou, a nielen záľubou.

Už v roku 1968 sme na festivale vo Východnej získali 3. miesto s choreografiou Igora Kovačoviča *Z Kokavských kolešní*. A v r. 1970 som bol vybraný na reprezentatívne turné Lúčnice do Japonska pri príležitosti svetovej výstavy v Osake.

Stretnutie s Jánošíkom

Bolo to v roku 1968 na folklórnom festivale vo Východnej. So Svetom Stračinom a priateľmi z folklórneho súboru Marina chceli niečo zajesť.

Ideme cez stred plochy medzi amfiteátrom a stanmi, keď tu spomedzi ľudí vykročí oproti nám urastený vyšší pán v obleku. Pozdravili sme sa, hoci sme presne nevedeli kto to je, ale bol nám veľmi známy. Významne sa pozrel na Svet'a Stračinu, zastal priamo oproti nám. Nevedeli sme, kto to je...

Svet'o sa oprel o naše mladické plecia a zahľadel sa na muža pred nami. Ten pán ho pozdravil:

„Nazdar Svet'o! Ako sa máš?“ Svet'o pozeral dosť prekvapene. A pán neznámy pokračoval:

„No, či si spomenieš, kde sme sa posledne stretli?“ Svet'o asi po piatich sekundách vystrel ruku k pánovi a dôrazne, priam víťazne (akoby ho to hnevalo, že ho pán skúša) odpovedal:

„V Budapešti!“ Sympatickému mužovi zmizol skúmavý úsmev z tváre, zväznel a prekvapený povedal:

„Presne, máš pravdu Svet'ko!“ A Svet'o s dôrazom odpovedal to jeho povestné: „No vidíš!“

Potom si podali ruky, prehodili pár obligátnych slov, pri ktorých bolo stále vidieť prekvapenie muža v obleku z toho, ako bleskovo Svet'o zodpovedal jeho otázku. Dívajú sa na nás dvoch, videl, že nevieme, kto ten človek je, a preto nahlas povedal:

„To je ten Jánošík!“ Idúcky vyšlo najavo, že to bol náš obľúbený Jánošík – herec a režisér, národný umelec Paľo Bielik.

Keď sme so speváckym zborom SĽUK-u po rokoch (a po rokoch úmrtia herca a režiséra Paľa Bielika) odhaľovali jeho majestátnu sochu na Kolibe (pri vchode do areálu filmových ateliérov), spomenul som si práve na túto krásnu chvíľu s dvoma veľkými umeleckými osobnosťami našej národnej kultúry.

O krok ďalej...

V roku 1972... v sobotu... sme okolo polnoci, keď riadne prituholo, vystupovali v krátkej pozvánke na vystúpenie Lúčnice, ktoré bolo na programe nasledujúci deň. Bolo to scénické stretnutie všetkých profesionálnych folklórnych súborov a Lúčnice na Folklórnom festivale Východná.

Lúčnica si vyzrebovala termín na pravé poludnie. Úplne iný čas – slniečko páľilo dobiela, akoby nám chcelo vrátiť energiu, čo nám chlad v noci vzal. Napätie, rozcvičovanie, sekundy leteli, až narazili na známu znelku Lúčnice – šarišská polka! Zaznela amfiteátrom a vpálili sme na veľkú scénu.

Kotol nabitý návštevníkmi – hladnými po dobrom umení či zábave? Každý niečo čakal a po niekoľkých minútach aj dostával na striebornej tácke z dielne Nosáľových choreografií a v interpretácii vypracovaných diev a mládenčov v krásnych krojoch zo starostlivých rúk našej krojárky pani Dášky.

Dirigent Mirko Šmíd nešetřil tempom a noty štvrtové sa akoby skracovali na osmičky... Nebolo kedy rozmýšľať, priestor medzi scénou a hľadiskom sa zmenšil, začali sme si rozumieť... Hľadisko už zvedavo nielen pozeralo – žilo s nami! Výbuchy potlesku – nielen po sólach – nás dostávali do ošiaľu výkonu v dynamike, výraze, štýle i jemnosti romantických častí či dotykov s krásnymi devami. Nechali sme tam všetko, nielen seba... Aj tie tisíce hodín driny vtkanej s láskou a so vzťahom k nášmu hobby – ľudovému umeniu. Nie, nestačí kreativita, improvizácia. Nedá sa to inak ako aj s drinou, až tam vyššie dosiahnuť vo výkone, ktorý má už názov umenie.

A tak tomu je i dnes – čím je bližšie k srdiečku záľuba, tým je to viac znat', vidieť, no najmä cítiť, ako krásna vanie do priestoru... A v programe na festivale vo Východnej toho našťastie ešte býva neúrekom!

Zo záľuby profesia...

V roku 1978 som bol ako samostatný odborný pracovník a vedúci tanečného oddelenia Osvetového ústavu pasovaný na post tajomníka jubilejného 25. ročníka Folklórneho festivalu Východná, pri ktorom sme

úspešne uskutočnili aj medzinárodný seminár Folklor a scéna.

V tom istom roku ma odborníci delegovali za ČSSR ako odborného poradcu do svetovej organizácie CIOFF. V auguste toho roku som na svetovom kongrese tejto organizácie v Burgase predniesol dosť rozsiahlu správu o stave folklórneho hnutia vo vtedajšej Československej socialistickej republike.

Medzinárodný kredit nielen folklórneho festivalu ...

Folklórny festival Východná bol v roku 1982 predstavený na svetovom kongrese CIOFF v Španielskom Las Palmas ako vzor dramaturgickej a organizačnej úrovne prezentácie vybraných prejavov tradičnej ľudovej kultúry. Po úspechoch, ktoré sme na rokovaniach kongresov CIOFF dosahovali, vyslalo prezídium CIOFF svojho vysokého predstaviteľa aj na FF Východná. Delegáciu viedla pani

Maria Sampelayo, generálna riaditeľka odboru kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry Španielskeho kráľovstva. Bola to veľmi vzdelaná, no jednoduchá dáma. Mala záujem

o všetky aktivity festivalu. Tlmočníci klesali v kolenách, no ona – dáma v zrelom veku – všetko stíhala. Čo nemohla stihnúť osobne, nechala si vysvetliť priamo od autorov programu. Pýtala sa aj účinkujúcich – ako sa cítia na festivale, akú majú stravu, ubytovanie. Zaujímala sa aj o odborný-metodický systém vo folklórnom živote na Slovensku. Bola veľmi spokojná.

A potom prišlo to očakávanie na kongrese CIOFF. Zhodou okolností som tam niesol kufor plný formulárov v rozličných jazykoch, ktoré som pred rokom uviedol na kongrese CIOFF, ako návrh na topografiu odbornej a organizačnej úrovne folklórnych festivalov združených v tejto svetovej organizácii. V r. 1982 sa malo rozhodnúť, či a v akej forme sa budú v praxi používať. Takže veľké očakávanie vo dvoch bodoch rokovania kongresu (správa z návštev festivalov a schvaľovanie obsahu a formy formulárov).

Prvé – až neuveriteľne výborne. Svoju správu zakončila pani Sampelayo vetami vysokého uznania Folklórnemu festivalu Východná a vyslovila názor, že je to skutočný vzor, ako sa to má skrátka robiť. Že takéto festivaly môžu ozaj dôstojne

reprezentovať nielen tradičnú ľudovú kultúru príslušného národa, ale i CIOFF – organizáciu, ktorej je festival členom.

A formulár? Päť minút doplňujúceho vysvetlenia obsahu a cieľa a vo verejnom hlasovaní bol schválený vyše 90 % prítomných delegátov. Ostatní sa zamýšľali len nad jednou otázkou – kto bude garantovať spracovávanie vypracovaných formulárov, aby každý rok bola informácia o výsledku na kongrese CIOFF. Otázka padla, či to môže zabezpečiť Slovensko. Nemal som až takú kompetenciu, ale ani možnosť pre krátkosť času (cez prestávku) a ešte k tomu cez víkend niekomu volať – poradiť sa. Rozhodol som sa, že garanciu prevezmem a budem formuláre spracovávať osobne. Pracoval som s veľmi vzácnymi informáciami takmer 10 rokov.

Bol to úžasný pocit – z výsledku, no najmä z predstavy, že slovenský prínos pre CIOFF, napriek tomu, že sme boli za oponou, nebude okrajový...

Štefan Zima

Foto: © Milan Soukup

Čo vás zaujalo na tohtoročnej Východnej?

Martin Brxa z Bačovského tria z Turian:

Počasie je dobré, hoci napríklad za prvé dva dni štyrikrát pršalo (chvalabohu len krátko – pozn. red.). Z toho, čo tu bolo zaujímavé, by som možno spomenul nápad Igora Hraška, ktorý sa areálom amfiteátra pohybuje na starom bicykli v kostýme pošťára a robí rozličné reklamy. Ak mám spomenúť čo z programov, potom bol pre mňa zážitkom program Žilinského samosprávneho kraja. Účinkujúci v ňom sa mi veľmi páčili. A ak by som sa vyjadril aj k tomu, čo tu ľuďom chýba, tak som počul viackrát, že je to krava. Kedy si tu bola v galérii drevených plastík aj vyrezaná krava. Ľudia ju často využívali ako orientačný bod. „Stret-neme sa pri krave.“

Myslím si, že ak by ju sem do amfiteátra nemohli vrátiť, tak by tu mohla byť aspoň tabuľka s názvom krava, a splnila by rovnaký účel.

Zo štvrtkového predfestivalového programu Štúrovci – rockové spracovanie textov štúrovských básní

Umelecký súbor Lúčnica – hlavný štvrtkový program 60. rokov krásy

... Kde sa voda sypala a piesok sa lial... Sobotňajší program detských folklórnych súborov

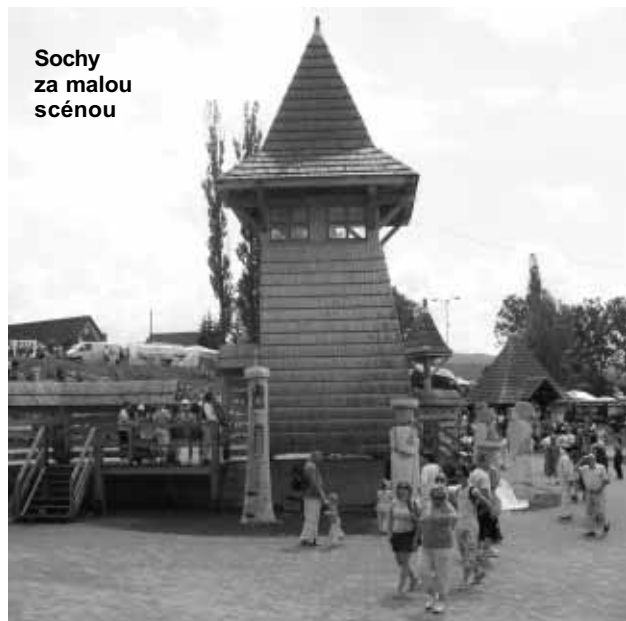
Foto: © Mišo Veselský

Zo sobotňajšieho programu Seniori – folklórne skupiny

Sen v podaní tanečníčok a tanečníkov SĽUK-u. Sobota

Sochy
za malou
scénou

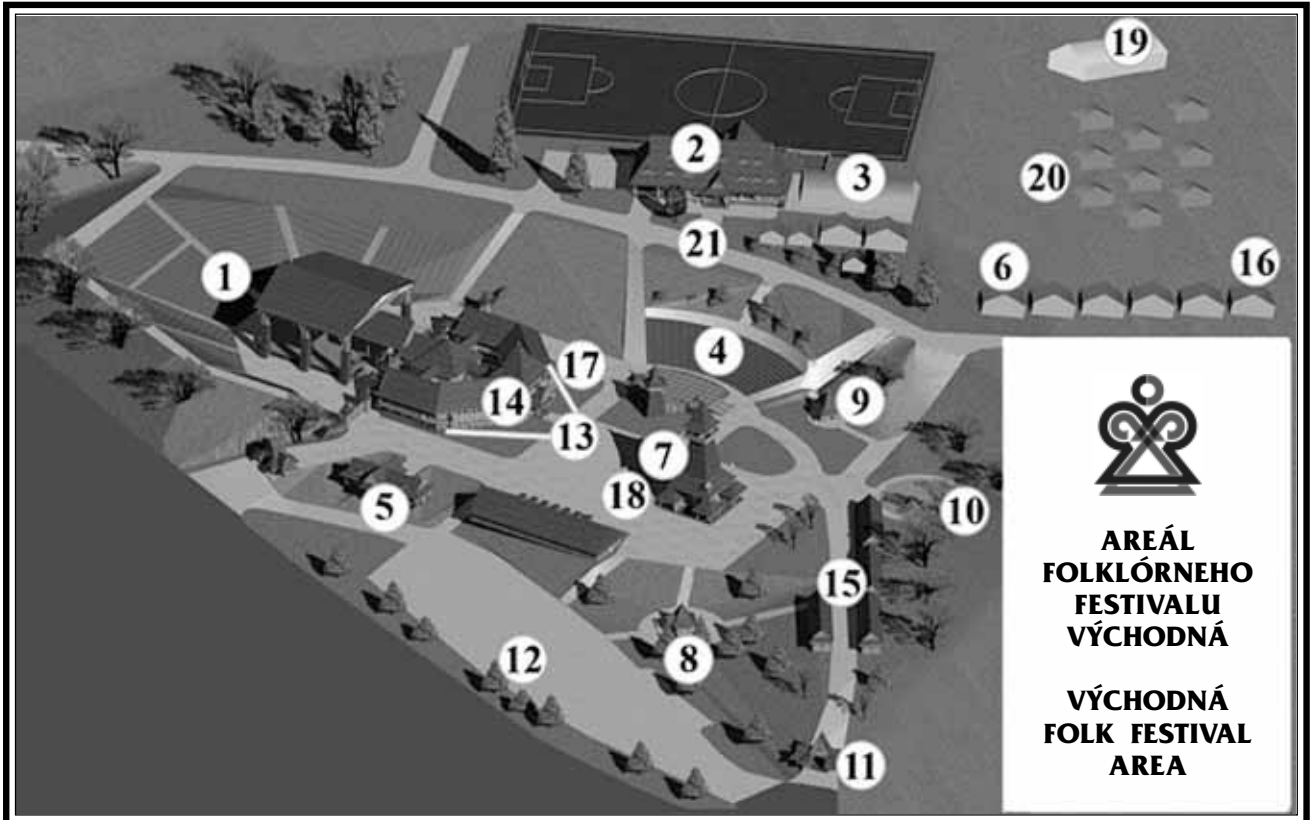
Foto: © Mišo Veselský
Remeselnícke trhy pod rozhľadňou

Poštár festivalu –
Igor Hraško

Konský voz vyzdobený do sprievodu

LEGENDA / KEY

1. Veľká scéna / Large Stage	8. Pitná voda / Drinking Water	16. Hasiči / Fire Squad
2. Kongresové centrum V.I.P. / Congress Centre V.I.P.	9. Liptovské tradície / Liptov Folk Traditions	17. Rozhlas a informácie / Internal Broadcasting and Information
3. Stan Slovenskej televízie / Headquarters of the Slovak Television	10. Detský svet / Children's World	18. Svet remesiel / World of Handicrafts
4. Malá scéna / Small Stage	11. Vstupná brána / Entrance	19. Stravovanie pre účinkujúcich / Catering for Performers
5. WC / Washrooms	12. Parkovisko len pre účinkujúcich / Parking Area for Performers only	20. Občerstvenie pre návštevníkov / Refreshment for Visitors
6. Tlačové stredisko / Press Centre	13. Pokladňa / Cash Desk	21. Bankomat / Automated Teller Machine (ATM)
7. Tvorivé dielne pre deti / Creative Workshops for Children	14. Zdravotné stredisko / Health Centre	
	15. Ľudové remeslá / Folk Handicrafts	

Národná osвета

mesačník pre rozvoj miestnej kultúry a záujmovej tvorivosti

NÁRODNÁ OSVETA sa ako jediné celoštátne médium v Slovenskej republike venuje kultúrno-osvetovej činnosti v podmienkach miestnej a regionálnej kultúry, záujmovej umeleckej tvorivosti, ochrane a podpore tradičnej a ľudovej kultúry, živým folklórnym prejavom, kultúrnej turistike, obnove vidieka, dokumentácii miest a obcí či kronikárstvu. Prináša informácie o aktivitách, hodnotenia kultúrnych podujatí a festivalov, recenzie a anotácie publikácií, ale aj pohľady na možnosti a rozvojové trendy miestnej a regionálnej kultúry na Slovensku.

Popri časopise vychádza aj mimoriadna príloha VÝROČIA s podtitulom Kultúrno-osvetová činnosť, záujmová umelecká činnosť a tradičná ľudová kultúra, ktorá lexikografickým spôsobom pripomína výročia žijúcich osobností, subjektov a podujatí v oblasti miestnej a regionálnej kultúry.

Ak si chcete časopis objednať, vyplnený **objednávkový lístok** zašlite poštou na korešpondenčnú adresu: **Národné osvetové centrum, oddelenie pre vzťahy s verejnosťou Nám. SNP 12, 812 34 Bratislava 1**, alebo faxom na číslo 02 / 204 71 160, alebo pošlite e-mail na adresu narodnaosveta@nocka.sk.

Adresa redakcie: Národná osвета, Námestie SNP 12, 812 34 Bratislava 1.

SLOVENSKÉ ELEKTRÁRNE

Logo generálneho partnera Folklorneho festivalu Východná 2009

Objednávkový lístok na časopis *Národná osveta*

Závazne sa prihlasujem na odber mesačníka pre rozvoj miestnej kultúry a záujmovej tvorivosti **Národná osveta**.

Meno a priezvisko alebo **názov inštitúcie:** .....

.....

Adresa odberateľa: .....

.....

Adresa, kam časopis posielat': .....

Číslo účtu a dátum uhradenia predplatného (ak ho uhradíte bezhotovostne):

.....

Časopis už odoberáte: ÁNO – NIE (nehodiace sa prečiarknite).

Dátum:

Podpis:

Cena 1 čísla: 0,96 eur/29,- Sk

Ročné predplatné: 11,52 eur/348,- Sk

Počet čísel za rok: 12